

**Varangerhalvøya
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Postboks 700
9815 Vadsø

Besøksadresse
Damsveien 1
9800 Vadsø

Kontakt
Sentralbord: +47 78 95 03 00
Direkte: +47 78 95 03 59
sftfpost@statsforvalteren.no
www.nasjonalparkstyre.no/Varangerhalvøya

Bror Mathias Bonde

Saksbehandler Geir Østereng

Vår ref. 2021/5234-6 443.2

Deres ref.

Dato 25.06.2021

Tillatelse til forsøk ved bruk av viltkamera ved forskning på Pukkellaks - Skallelvvassdraget i Varangerhalvøya nasjonalpark - Hovedfagsoppgave - Bror Mathias Bonde

Det vises til din søknad om pukkellaksforsøk relatert til masteroppgave i Skallelva, som ble behandlet som sak 56/2021 av Varangerhalvøya nasjonalparkstyre.

Søknaden ble innvilget. Vedtaket fremgår av vedlagt saksfremlegg med protokoll fra dagens styremøte.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker, jmfør forvaltningslovens §§ 28 og 29. Klagen skal være skriftlig og begrunnet og sendes via nasjonalparkstyret, jmfør forvaltningslovens § 32

Med hilsen

Geir Østereng
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi til:

Reinpolitiet

Statsforvalteren i Troms og

Finnmark

Finnmarkseiendommen

Postboks 133

9811 VADSØ

Statens naturoppsyn Vadsø

Vadsø kommune

Postboks 614

9811 VADSØ

Skallelv jff

Vadsø JFF

Reinbeitedistrikt 6

v/Åsllat Niillas Sara Smuk,
Rasengveien 2

9840 VARANGERBOTN

Troms og Finnmark
fylkeskommune

Fylkeshuset, Postboks 701

9815 VADSØ

Nasjonalpark

Varangerhalvøya nasjonalpark / Várnjárgga álbmotmeahcci

Naturrestat

Syltefjorddalen naturrestat / Oarddu luondumeahcci, Ytre syltevik naturrestat, Sandfjordneset Naturrestat

Landskapsvernområde

Persfjorden-Syltefjorden landskapsvernområde / Biezavuona-Oardduvuona suodjemeahcci

Saksfremlegg med protokoll

Arkivsaksnr: 2021/5234-4

Saksbehandler: Geir Østereng

Dato: 21.05.2021

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Varangerhalvøya nasjonalparkstyre/Vårnårgga ålbmotmeahccestivra	56/21	25.06.2021

[Feltforsøk - kameraforsøk i Skallelv mht. arters benyttelse av pukkellaks - Bror Mathias Bonde - Hovedfagsoppgave](#)

Vedlegg:

- 1 Søknad mai - Varangerhalvøya nasjonalparkstyre
- 2 Forsøkspunkter-kart
- 3 Forsøkspunkter-kart
- 4 Korrespondanse om innhold i søknad
- 5 Forsøkspunkter-kart
- 6 Oppdatert søknadsbeskrivelse juni- Varangerhalvøya nasjonalparkstyre
- 7 Prover_40pkt
- 8 Koordinater-2
- 9 Koordinater-1
- 10 Vedlegg til søknad om feltforsøk tilknyttet Skallelv-vassdraget.

Saksprotokoll - 25.06.2021 – Varangerhalvøya nasjonalparkstyre

Vedtak

Som innstilt, enstemmig.

Masterstudent inviteres til å fortelle om resultatene av arbeidet senere i et styremøte.

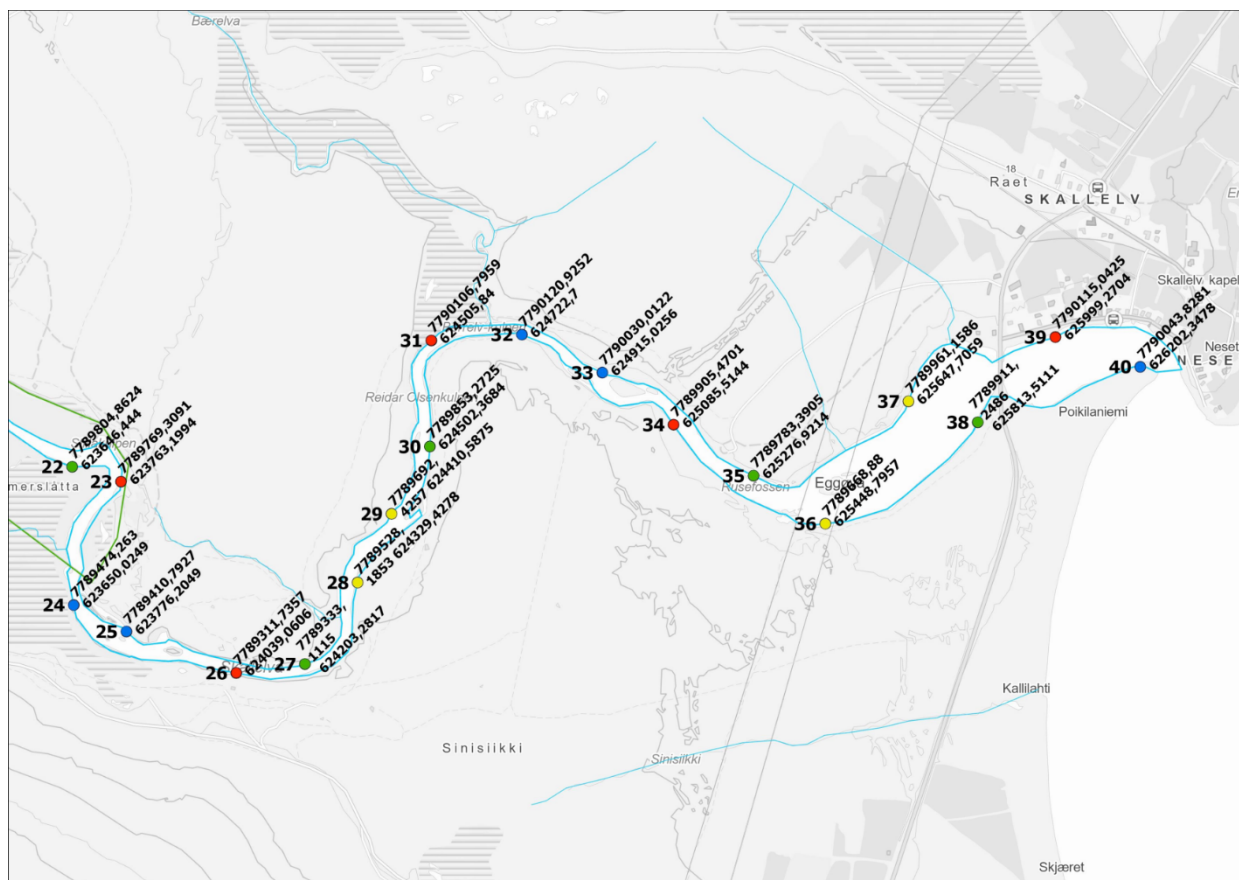
Forvalters innstilling

Varangerhalvøya nasjonalparkstyre dispenserer fra Verneforskriften for Varangerhalvøya nasjonalpark og innvilger søknad om dispensasjon fra Bror Mathias Bonde, til å overvåke hvilke arter i næringsnettet som utnytter/ bidrar til nedbrytning av pukkellaks på elvebredden i Skallelvvassdraget i 2021, jamfør omsøkte punkt. Tillatelsen gis med hjemmel i § 48 i lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) av 19. juni 2009 nr. 100.

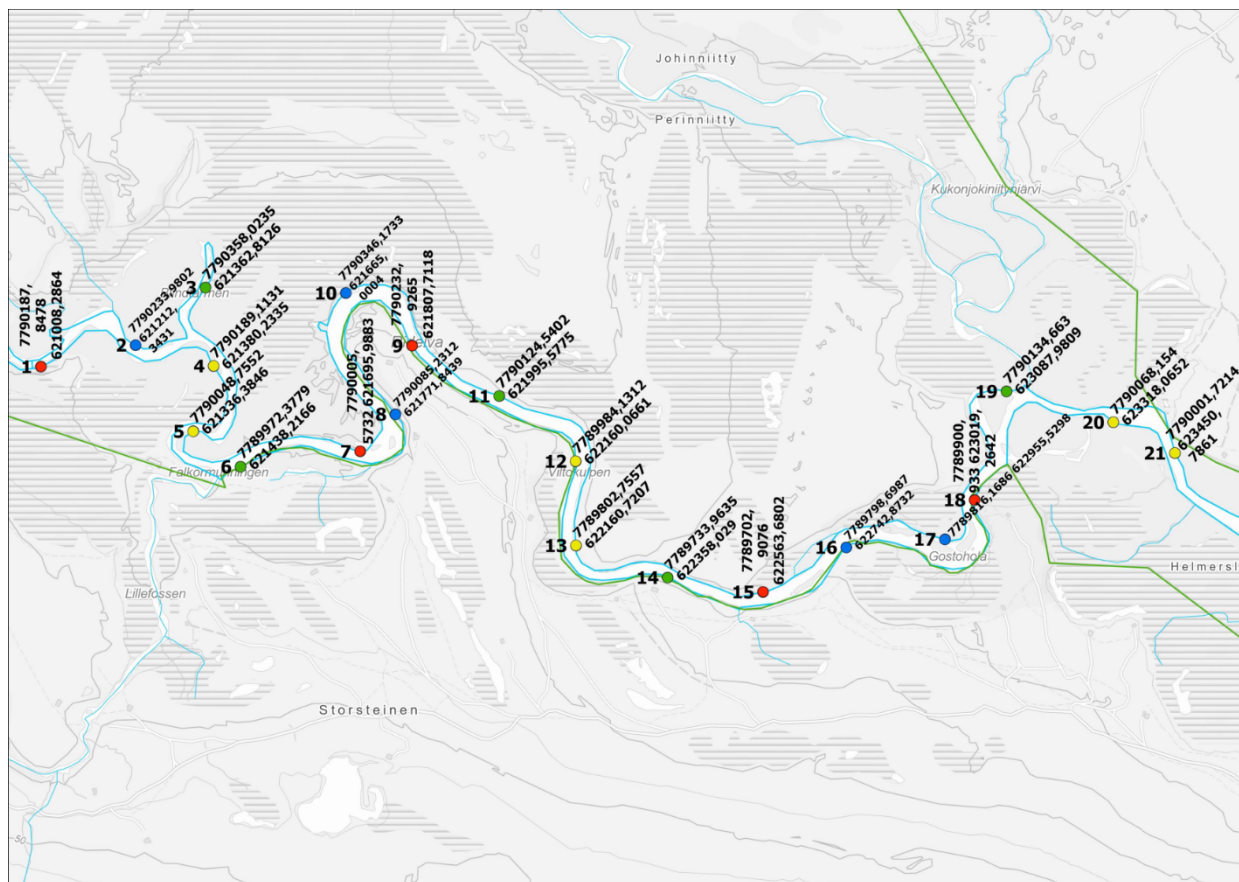

Vilkår

- Det gis tillatelse til å utplassere 10 viltkamera som ruller på forsøkspunktene og hvorav utlegging av inntil 40-45 kg kilo pukkellaks i forsøksperioden.
- Dispensasjonen gjelder for punkt 1-23 i innsendt kart for juli – september 2021 relatert til masteroppgave med en feltsesong jamfør beskrivelse for antall inaktive og aktive punkter.
- Observasjoner av mink, oter og Kongeørn på kamera og generelt, registreres i artsobservasjoner.no
- Observasjoner av fjellrev innrapporteres til Statens naturoppsyn fortløpende og legges på artsobservasjoner.no
- Vernemyndigheten kan trekke tillatelsen tilbake om vilkår for tillatelsen ikke følges eller at kunnskap underveis tilsier at forsøket har uønskede negative effekter for verneområdets dyreliv eller uheldig påvirkning på friluftslivet.
- Dersom forskningslokalitet ligger nær hekkende fugl slik at oppfølging av forsøket utgjør en vesentlig forstyrrelse for hekkingen, bør slike plott droppes eller vurderes flyttet i samråd med nasjonalparkforvalter
- Sluttrapport vil bidra til økt kunnskap om artssamfunnene i verneområdet og masteroppgave skal sendes inn til Varangerhalvøya nasjonalparkstyret, Finnmarkseiendommen og Vadsø kommune.
- Dispensasjonen gjelder for koordinater i to kart under;

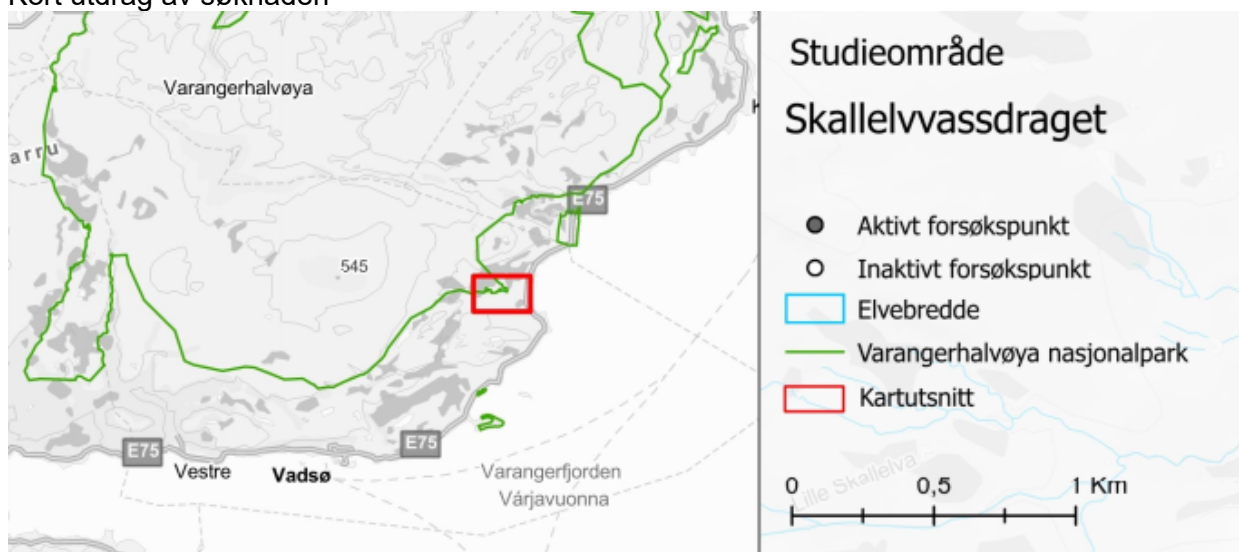
Kart 1. Dispensasjon gjelder i dette kartet for koordinat 22 og 23. De forøvrige ligger utenfor verneområdet.

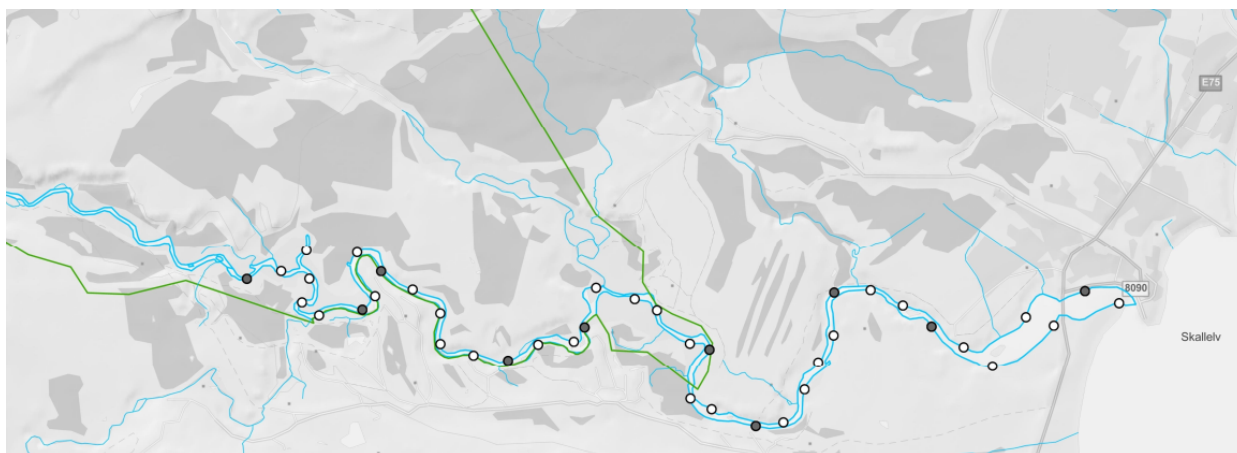
Kart 2. Dispensasjon gjelder plot 1-21 jamfør beskrevet oppsett for forsøket.

Saksopplysninger

Kort utdrag av søknaden

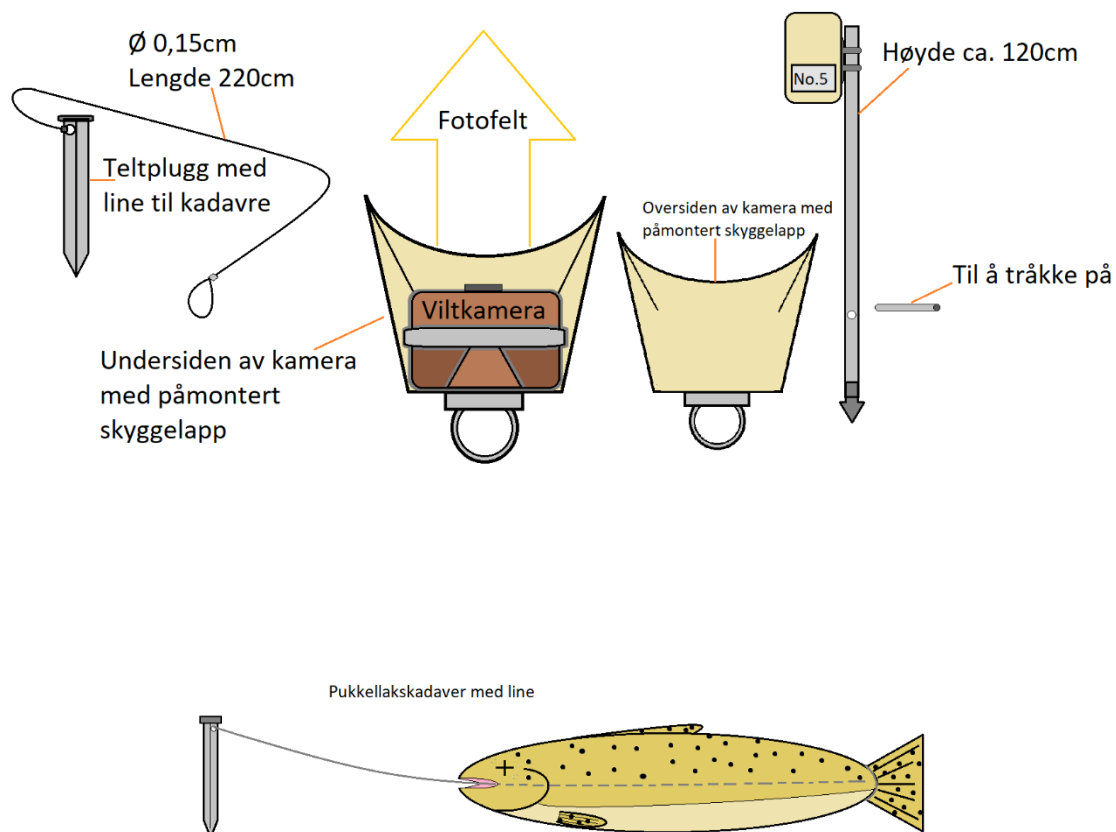

Kart 3. Skallelvvassdragets plassering på Varangerhalvøya

Kart 4. Aktive og inaktive forskningsplott, hvorav de lengst vest innen grønn strek er i verneområdet.

Skisse for oppsett.

Bror Mathias Bonde er masterstudent innen Arctic biology - Northern Populations and Ecosystems ved UiT og er søker.

Forsøket går ut på at man vil benytte 10 viltkamera plassert ved 40 lokaliteter langs Skallelvas bredde, hvorav 23 av disse lokalitetene ligger innen Varangerhalvøya nasjonalpark. De fleste ligger nært inntil vernegrensen på elvebredden. Man vil registrere artssamfunnet her og vil ved å legge ut pukkellaks fanget i elven med ei snor til en pinne overvåke hvilke arter som utnytter pukkellaksen, som er en ny fremmed art som dukker opp i store mengder langs norskekysten i oddetallsår. Denne arten går opp i elvene i august/september, gyter og dør i elva. Da er arten en næringsressurs for en rekke arter og man vil finne ut for hvilke, samt hvordan dette kan påvirke interaksjonen i næringsnett etc.

Bakgrunn for feltforsøket.

Det forventes betydelige endringer i økosystem tilknyttet arktisk tundra, tilhørende artssammensetning, artenes funksjoner og økosystemets funksjonalitet. En avgjørende årsak, er at arter responderer ulikt på endringen i klimatiske miljøforhold. Slike forsinkelser har sterk innvirkning på strukturen til interaksjons- og næringsnett i systemet (Pedersen 2021a & Pedersen *et al.* 2021b).

Forskningsformål.

- 1). Bidrag til kunnskapsgrunnlaget, og tilknyttet forvaltning.
- 2). Frembringe kjennskap til hvilke arter som aktivt overfører pukkellakskadavre mellom ferskvannssystem og terrestriske økosystemer tilknyttet lav arktiske landområder i Norge.
- 3). Initiell strukturbeskrivelse av interaksjonsnett pukkellakskadavre får, i terrestriske økosystemer tilknyttet lav arktisk landområder i Norge.

Uavhengig vurdering av arters tilstedeværelse via *present-absence* registrering.

Dokumentere artssammensetningen observert på overvåkede kadavre.

Bedømme hastigheten til overføringen via *time-to-event* analyser.

Undersøke forhold mellom variabler via statistiske regresjonsanalyser.

Begrunnelse for feltforsøkets utforming.

Rammen for feltforsøket blir derfor definert av pukkellaksens utbredelse i vassdraget, og forsøkspunktene innenfor verneområdet har avgjørende betydning for sikkerheten til resultatet. For å begrense forstyrrelsen av verneområdet, er antall forsøkspunkter med kamera og kadavre betydelig redusert, ved at 10 aktive forsøkspunkt kan rulle mellom 30 inaktive forsøkspunkt. Variasjoner i fordelingsmønsteret til relevante fugle- og pattedyrarter blir slik kontrollert, og påliteligheten til forskningsresultatet ivaretas av denne rammen.

Søknad er for øvrig referert i vedlegg til saken.

Regelverket

Søknadene er behandlet etter verneforskriften for **Varangerhalvøya nasjonalpark**, og naturmangfoldloven (NML).

Verneforskriften

Formålet med vernet er beskrevet i verneforskriftens § 2, hvor det i paragrafens første ledd står:

"Formålet med Varangerhalvøya nasjonalpark er å bevare et stort og i det vesentlige urørt naturområde, tilnærmet fritt for tekniske inngrep, som sikrer biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander. I dette inngår blant annet å bevare den mest arktisk pregete del av fastlands-Norge med spesielle landformer og avsetninger etter istida, et plante- og dyreliv med østlige og arktiske innslag, et kjerneområde for fjellrev og unike samiske kulturminner"

Naturmangfoldloven § 7 -prinsipper for offentlig beslutningstaking:

Naturmangfoldlovens § 7 sier at prinsippene i §§ 8-12 skal legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

I lovens § 8 står det at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal bygges på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for å skade naturmangfoldet. Virkninger av et tiltak skal vurderes ut fra den samlede belastningen økosystemet blir utsatt for, jamfør § 10. Dersom det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger et tiltak kan ha på naturmiljøet, skal føre-var-prinsippet legges til grunn, jamfør § 9, slik at vesentlig skade på naturmangfoldet unngås ved at det treffes en beslutning på et for dårlig kunnskapsgrunnlag.

Etter NML § 11 er det tiltakshaver av det omsøkte tiltaket som skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. I tillegg skal det etter NML § 12 tas utgangspunkt i driftsmetoder, teknikker og lokalisering av tiltaket som ut fra en samlet vurdering av den tidligere, nåværende og fremtidige bruken av mangfoldet gir det samfunnsmessige beste resultatet.

Varangerhalvøya er den mest arktisk pregete delen av Fastlands-Norge. Plantelivet er særpreget som følge av at halvøya er et møtested for arter fra det nordlige Arktis, det østlige Sibir og mer sørlige planter.

Halvøya er blant de aller viktigste områdene i landet for både fjellrev og snøugle, som begge er utrydningstruede. Fjellreven er sterkt truet og er en «Prioritert art» med egen forskrift med bestemmelser om hensyn om man treffer på den. I sone A samles et stort antall tundrasædgås under mytingen, og her fins viktige biotoper for dverggås, vadefugler og ender.

Søk i databasene "Naturbase" og "Artskart" viser at nasjonalparken er leve- og yngleområde for en rekke trua og sårbare arter. Varangerhalvøya er ikke minst et svært viktig leveområde for den fåtallige og sårbare fjellreven. Bevaringstiltak er igangsatt for at denne bestanden skal klare seg på Varangerhalvøya på lang sikt. I juli forekommer en rekke trua- og sårbare fuglearter i området og hekker sannsynligvis i og utenfor

verneområdet langs Skallelva.

Artsobservasjoner fra området ved Helmerslåtta og elva viser et variert artsmangfold hvor Lappspurv (NT), blåstrupe (NT), sangsvane, fjelljo, steinskvett, tyvjo (NT), brushane (NT), svømmesnipe, fossefall m.fl. Andre arter med sterkere truetstatus er ikke registrert på artsobservasjoner for området.

Påvirkningen på naturmangfold og kulturminner

Tiltaket vil ikke påvirke kulturminner da det ikke er registrert slike langs elvebredden og forsøk pågår i flomsone.

Laksefisket langs elva begynner i slutten av juni og da er det en god del ferdsel langs elva og elvebredden av laksefiskere langs hele strekket. Forvalter antar at oppfølging av plottene nedover langs elva er av noe mer omfang enn av at en fisker beveger seg nedover elva, men ikke vesentlig mer.

Ved plassering av kamera med kadaver på bredden vil ikke vegetasjon påvirkes negativt da denne er sterkt påvirket av flom uansett, og de fleste plottene ligger på elvebredden helt på grensen av verneområdet.

Kamera er installasjoner utplassert i verneområdet som fremmedelement og disse kan bidra til at området ikke omfattes som et område vesentlig uten infrastruktur som er en del av beskrivelsen av nasjonalparken og verneformålet. Kameraene vil stå helt i utkanten av verneområdet ved vernegrensen. Kamera vil stå i området og veksle mellom plottene i juli, august og september. Utplasseringen er midlertidig ett-årig og er vurdert basert på dette.

Kunnskapsgrunnlaget vurderes som godt nok jamfør Naturmangfoldlovens § 8, og Naturmangfoldlovens § 9 mht. føre - var – hensyn ved mangelfull kunnskap av virkningen av tiltaket er lite aktuell. I området er det ikke annen forskningsinfrastruktur jamfør Nml. § 10 (samlet påvirkning). Ferdselen ved oppfølgingen av forsøkets lokaliteter vil komme i tillegg til trafikk ved fisket, men vil neppe ha vesentlig betydning for verneverdiene så lenge vilkårene relatert til å ta hensyn til hekkende fugl følges ved at man unngår forskningslokalitet i område hvor det er tydelig at det er hekkende fugl.

Kadavere av pukkellaks forekommer og er vanlig langs Skallelva, særlig i oddetallsår som i 2021 da pukkellaks har forekommet i vassdraget i lang tid, men med stor variasjon i antall mellom årene. Naturmangfoldlovens § 11 vurderes som lite aktuell. Kravet til den beste miljøforsvarlige teknikk jamfør Naturmangfoldlovens § 12 er vurdert ved at man vil ha færrest mulig kamera og disse er ikke aktivert i helger da det er mest friluftsliv ved fiske i området. 10 kamera rulleres på lokalitetene.

Vurdering om det er hjemmel til å gi dispensasjon

Jamfør verneforskriften fins det ikke unntaksbestemmelser for det konkrete tiltaket og saken må vurderes jamfør Naturmangfoldlovens unntaksbestemmelse § 48.

I utgangspunktet er utplassering av viltkamera og utlegg av pukkellakskadavere søknadspliktig.

Bestemmelsen skal fange opp spesielle/særlige tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Dispensasjonsadgangen er snever og skal ikke utvide rammen som er trukket opp i vernevedtaket.

Dispensasjon med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 kan gis dersom:
Tiltaket ikke strider mot vernevedtakets formål og påvirker verneverdiene nevneverdig *eller* dersom sikkerhetshensyn *eller* hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Bestemmelsen skal være en "sikkerhetsventil". Myndighetene skal særlig vurdere om en dispensasjon vil danne presedens.

Vurdering

Forvalter mener omsøkte tiltak er begrenset og ett-årig, og at det ikke vil få betydning for verneverdier eller kunne komme i strid med verneformål i verneområdet.

Pukkellaks forekommer naturlig i området inkl. pukkellakskadavere.

Lokalitetene ligger helt i utkant av verneområdet i flomsonen for elva. Dispensasjon kan til en viss grad føre til presedensvirkning, men siden tiltaket er begrenset til et år og vil bidra med mer kunnskap om forekomst av enkelte arter langs elva (som skal legges i artsobservasjoner), og utlegg av pukkellaks skjer i en elv hvor arten er naturlig forekommende som innvandret uønsket art, og forvaltningen vil ha behov for å vite mer om artens påvirkning på forøvrigte arter i området - ser vi fordelene av undersøkelsen.

Forsøket med utlegg av pukkellaks vil kunne gi økt næringstilgang for rødreven som igjen er en trussel for fjellreven, som er kritisk truet. I året 2021 er det lite rødrev og da forsøksområdet er relativt langt fra kjent aktivt fjellrevhi er ikke dette momentet vektlagt tungt. Dog ved et flerårig prosjekt er dette momentet mer aktuelt.

Utplassering av kamera vil kunne påvirke områdets urørthet og fravær av infrastruktur men det vil ikke være spor av tiltaket etter de 3 månedene forsøket pågår. Nedbrytningstid av pukkellaksen som legges ut er også stipulert til såpass rask at kadavrene vil forsvinne relativt fort (i løpet av noen døgn etter utlegging). Slik at enkelte arter kan ikke nyttiggjøre seg av disse i stor grad og slik favorisere av næringskilden.

Forvalter innstiller på at det gis tillatelse til forsøket, da forekomst av pukkellaks er aktuelt på Varangerhalvøya og mange av de små lakseelvene. Og kunnskap om konsekvensene av en ny art i næringskjeden er relevant å øke kunnskapene om.